

- 7 De auctoritate sacrorum voluminum.
- 8 De eorum veneratione.
- 9 Cur Canonica vocentur.
- 10 Ecclesia habet auctoritatem declarandi qui libri sint canonici.
- 11 Utrum in libris canonicis possit error, aut mendacium reperiri.
- 12 Sacra Scriptura auctoritas à Deo provenit.
- 13 Auctoritas Ecclesia non à sacra Scriptura, sed à Deo dimanat.
- 14 Auctoritas Ecclesia, ac librorum sacrorum à Deo proficiscitur.
- 15 Ecclesia dum librum aliquem Canonicum decernit, iudicem agit.
- 16 Libri ex traditione pro canonicis habentur.
- 17 Traditiones Ecclesia parvipendens inter hereticos est numerandus.
- 18 Ut libri Canonici habeantur, opus est approbatione Ecclesia, & n. 27.
- 19 Ecclesia non valet novos Fidei articulos proponere.
- 20 Declaratur conclusio proxima.
- 21 Nequit Ecclesia propositionem hereticam efficere, qua talis antea non erat.
- 22 Limitatur hoc.
- 23 Hereticus non est, qui contra sacra Scriptura textum profert propositionem antequam Ecclesia contrarium de Fide definiat.
- 24 Sine animo ac voluntate delinqui non potest.
- 25 De etymologia & significato verbi Hæresis, remissive.
- 26 Hæresis non est absque pertinacia.
- 28 Sancti Patres aliquando errores docuere, qui hodie sunt hæreses, & tunc pro talibus non habebantur.
- 29 Ecclesia errare nequit quoad Fidei dogmata.
- 30 Librorum sacrorum index apud quos legitur.
- 31 Catalogus sacrorum voluminum ex Tridentino.
- 32 De catalogo qui est in Concilio Romano, quod refertur in cap. Sancta, 15. dict.
- 33 De præludiis, ac defensione Divinorum Cædicum.
- 34 Ex libris sacra Scriptura quidam certos auctores habent, alii non utique, & recensentur nonnulli.
- 35 An David omnes Psalmos condiderit.
- 36 Quot libri canonici à Salomone editi.
- 37 Qui libri ex Canonicis aliquando dubia fidei & auctoritatis fuerint.
- 38 De librorum Ecclesiasticis, & Sapientia auctoritate & auctoribus, cum numer. seqq.
- 47 De libri Job fide & auctore, cum numer. seqq.
- 55 De libro Tobie.
- 56 Concilia generalia & provincialia non errare possunt circa definitiones de Fide.
- 57 De Concilio Florentino generali.
- 58 Tobie historia quoniam tempore acciderit, cum numer. seqq.
- 60 De libris Esdræ, cum numer. seqq.
- 76 De libro Hester, cum numer. seqq.
- 81 De libro Judith, cum numer. seqq.
- 87 De successione Regum Persarum, cum numer. seqq.
- 101 Persarum imperium quomodo in Græcos translatum, cum numer. seqq.
- 103 Vita Regum Persarum, remissive.

- 104 De libris Machabæorum, cum numer. seqq.
- 110 De Prophetis maioribus & minoribus, cum numer. seqq.
- 116 De Evangelii & Evangelistis, cum numer. seqq.
- 123 De Actibus Apostolorum.
- 124 De Epistolis B. Pauli, cum numer. seqq.
- 126 De Apocalypsi B. Joannis, cum numer. seqq.
- 128 De epistolis canonicis B. Petri, cum numer. seqq.
- 131 De epistola B. Jacobi Apostoli, cum numero seqq.
- 133 De epistola B. Joannis Apostoli, cum numer. seqq.
- 136 De epistola B. Judea Apostoli, cum numero seqq.
- 138 Ecclesia Romana bifariam accipitur.
- 139 Verbum Ecclesia, multipliciter usurpatur.
- 140 Ecclesia quomodo fundari dicatur super sacras Scripturas.
- 141 Canonici libri passim Divini vocitari solent.
- 142 De quatuor Ecclesie proprietatibus.
- 143 Catholicum quid significet.
- 144 Cur Ecclesia dicatur Catholica.
- 145 Est Ecclesia una.
- 146 Est Apostolica.
- 147 Ecclesia descriptio.
- 148 Ecclesia includit justos & peccatores, & numer. 152.
- 149 Obijciunt contra argumentum, quod solvitur numer. seqq.
- 151 Est Ecclesia Catholica visibilis qua Romana appellatur.
- 153 Fidelis amittens gratiam per peccatum, Fidem retinet.
- 154 Fides, quam habet qui gratia caret, vocatur mortua & inutilis.
- 155 Absque charitate potest quis Fidem recipere.
- 156 B. Petrus, & ejus successores primatum Ecclesia habent à Christo.
- 157 Quo tempore primatus B. Petro à Christo collatus.
- 158 Illud Matthæi cap. 16. Tu es Petrus, & super hanc petram, &c. exponitur.
- 159 B. Petrum esse fundamentum Ecclesia contra hereticos probatur.
- 160 Damnantur heretici, qui primatum Ecclesia Romana inficiantur.
- 161 Primatus Ecclesia Romana probatur ex Concilio Florentino.
- 162 Hereticus est, qui inficiatur Primatum Ecclesia Romana.
- 163 De verbo Primatus, & Primates, cum numer. seqq.
- 166 Primatus Ecclesia Romana probatur ex Concilio Nicæno.
- 167 Ecclesia Constantinopolitana post Romanam occupat primum locum.
- 168 Ecclesia Romana omnium est caput, Regina, & Magistra.
- 169 B. Petrus Ecclesiam Romanam construxit.
- 170 In Hispanis Archiepiscopus Toletanus Primatum obtinet.
- 171 B. Petrus, & Ecclesia Romana aliis omnibus antefertur.
- 172 Beati Petrus, & Paulus una eademque die martyrii laureâ insigniri meruerunt.
- 173 Quo die ac loco.

- 174 Qui Patriarchatus fuerint in Ecclesia primordii, cum numer. seqq.
- 176 De quatuor præcipuis Patriarchis, cum numer. seqq.
- 179 De quinque Basilicis Romæ, qua Patriarchales vocantur, cum numer. seqq.
- 181 Emendatur caput Renovantes, 22. dist.
- 182 De Scripioribus Ecclesiasticis, remissive.

De libris Sacris, sive canonicis.

CAPUT XIV.

Gelasius I. Summus Ecclesie Præsul 51. mortuus pariter ac litterarum præstantia cum primis venerandus, Martii die 2. anni 492. Asterio, & Præsidio Consulibus Felici I. I. suffectus est, sedique annos 4. menses 8. dies 18. nam obiit dies 20. Novemb. anni 496. habuitque Anastasium II. successorem. De Gelasii vita plausibiliter agunt præter Platin. & alios, qui de vitis Pontificum tractatus ediderunt, Card. Baron. *Annal. Ecclesiast. tom. 6. anno 492. à vers. Elapsis igitur, cum annis seqq. Spondan. in illius Epitome, tom. 1. eisdem annis, Carrill. Annal. anno 492. cum aliis, Illescas Histor. Pontific. tom. 1. lib. 3. cap. 2. Jacob. Gualter. in Chronograph. sæculo 5. pag. 370. col. 1. & 5. ubi plures. Habetur etiam tom. 3. Concilior. pag. 617. in edit. Parisensi anni 1636. & inter Ecclesiasticos Scriptores recensetur in Bibliotheca Sacra, fol. 72. ex D. Hieronymo, & apud Bellarm. de Script. Eccles. sæculo 5. anno 492.*

Hic ergo eximius Pontifex inter alia plurima, quæ egregie pro Ecclesie utilitate patravit, duplex Romæ Concilium convocasse legitur tertio, & quarto sui Pontificatus anno, & utrumque reperitur d. tom. 3. Concil. ex pag. 661. & in Summa Conciliorum apud Coriolan. anno 494. & 495. In priori de quo in præsentibus nobis est differendum, convenientibus Episcopis 70. Libri Sacri & Canonici, & Sanctorum Patrum opera, quæ Ecclesie approbatione sunt digna, recensentur, simulque apocryphorum catalogus traditur. Deinde de Ecclesie, ac Sedis Apostolicæ auctoritate fit sermo. Hujus Concilii (quod ex Romanis vicesimum primum esse vult Padilla in suo Indice, seu Chronographia Concilior. pag. 27.) meminere Card. Baron. sup. anno 494. vers. Placuit autem inter hæc, & ibi Spondan. in Epit. eod. anno n. 3. Carrill. anno 494. Illescas d. cap. 2. ad fin. Theatrum vitæ humanæ tom. 4. lit. L, pag. 79. vers. Paulò post Gelasius, Bibliotheca Sacra fol. 73. in princip. Aug. Barbofa in collectan. ad cap. Sancta, n. 1. 15. dist. Valcarcer in Epit. Jur. Canon. in d. cap. Sancta.

Sacrorum Librorum canon non est semel editus est in Ecclesia, habetur enim Apostolorum canone 84. in Concilio Florentino sub Eugenio IV. in unione Armenia, Carthaginensi III. cap. 47. à Leone II. confirmato, Laodic. cap. 59. Tridentino sess. 4. & apud Innocent. I. epist. 3. ad Exuper. Sed in hujusmodi catalogis diversitas aliqua reperitur, ut legenti patebit; nam ex Divinis Scripioribus libri nonnulli aliquando dubie fidei fuere, qui tempore procedente, ab Ecclesia in numero Canonicoorum Voluminum sunt relati. Sixt. Senens. in sua Bibliotheca Sancta, lib. 1. sect. 1. vers. Canonici secundi ordinis, P. Suar. de fid. tract. 1. disput. 5. sect. 3. num. 9. Azor. Institut. moral. part. 1. lib. 8. cap. 1. vers. Libri porro.

Ibi: *Tamest Gravianus, ejus prima parte concessa.*

Consulas Turrecremat. August. Barbof. Valcarcer, & Acuatam in d. cap. Sancta, 15. distinct. quod nedum diminutum, sed etiam mendis Scatenus usque ad Gregorianam Decreti correctionem testatur Glossa ultima in præcit. Concil. Roman. tom. 3. Concilior. pag. 664.

Ibi: *Scripturas, seu liberos de rebus Ecclesiasticis.*

Sixtus Senensis d. sect. 1. libros de rebus sacris, vel Ecclesiasticis tractantes in canonicos, & apocryphos dividit rursus canonicos esse, vel primi ordinis, vel secundi asseverat. Primi ordinis sunt, qui semper in Ecclesia ut Divini recepti sunt, nulloque tempore de eorum auctoritate, ac fide infallibili dubitatum est, ut Pentateuchus Moysis, quatuor Evangelia, & alii; hosque ille protocanonicos appellavit. Ad secundum ordinem spectant libri illi, de quorum fide aliquando hæsitavit Ecclesia, sed labentibus sæculis sacrorum voluminum canonici sunt adscripti, ut liber Esther, Tobie, Judith, & alii, quos Senensis enumerat sub vers. Canonici secundi ordinis, ac Deuterocanonicos vocat. Hi antequam inter canonica volumina describerentur, Ecclesiastici dicebantur, primumque catechumenis, quibus canonicorum librorum lectio non licebat, legi permittebantur. Ubi autem ab Ecclesia pro canonicis haberi ceperunt, non minus auctoritatis ac fidei nacti sunt, quam alii approbatione antiquiores, quos intra primum ordinem Senensis constituit, apud quem hæc omnia, & ad stipulatur P. Gregor. de Valent. de reb. Fidei hoc temp. controversis, in analysi Fidei Catholicæ lib. 8. cap. 5. vers. Porro libri, Gloss. Ordin. Bib. in princip. ubi de libris Canonici, & non Canonici, Pat. Suar. ubi sup. Cornel à Lapide sup. Ecclesiastic. in prolegomen. cap. 1. vers. Suppono, Gasp. Sanch. in Esth. prolegom. 4. n. 8.

Ad Num. 1.

Libri Canonici sunt regula, ad quam Fidei dogmata examinantur, & ex eis sumuntur argumenta ad cunctas hæreses diluendas. Cornel. à Lapide in Pentateuch. de encomiis Sacra Scriptura, num. 20. Gloss. Ordin. ibidem, §. 1. Sixt. Senens. d. sect. 1. vers. Canonici, primi ordinis, & lib. 7. post princip. vers. Inter nefarias, Theatrum vitæ humanæ tom. 2. lit. C, pag. 67. sub verb. Canon. Quapropter heretici adversus utrumque testamentum plura commenti sunt, quæ nefarias, & perniciosas hæreses dixit Senensis ubi proxime, à quibus sacra volumina præter ipsum vindicant Card. Bellarmin. lib. 1. de verb. Dei script. Cornel. à Lapide ubi proxime, sect. 2. ex n. 51. qui n. 20. demonstrat, sacra Scripturæ usum ad plurima perutilem esse, ac necessarium. Sacra enim Scriptura, ait ille, sic à Spiritu sancto concinne contexta est, ut omnibus locis, temporibus, personis, difficultatibus, periculis, morbis, malis pellendis, bonis accersendis, erroribus jugulandis, dogmatibus statuendis, virtutibus inferendis, vitiis propulstandis sese accomodet.

Ideo autem Canonici Libris quoad Fidei dogmata standum est, quia Deum ipsum auctorem habent, h h 3

habent, ut statim comprobatur; unde regula infallibilis sunt, juxta quam assertiones de Fide admitti, aut reprobari debent, ut fuse probat P. Suar. *d. sect. 3. per tot.* Idemque asseverandum est de traditionibus, quæ ex ipsa Scriptura perpetuò sunt in Ecclesia observatæ, quas libris Canonicis quoad auctoritatem æquiparat Tridentinum *sess. 4.* ubi August. Barbofa in *remiss. Concil.* & rectè ac late edocuit P. Suar. *d. disput. 5. sect. 4. à princip.* Azor. *part. 1. lib. 8. cap. 4.* P. Valent. *d. lib. 8. cap. 6.*

Ibi: *Sunt etenim hujus generis Scriptura Divina.*

7 Sacra Scriptura auctoritate Spiritus sancti nittur, quo inspirante Evangelistæ, & alii canonicos libros scripsere, quos amanuenses Sancti Spiritus vocat Maldonat. in *Evang. præfat. cap. 2. vers. Manichæi.* De iis luculenter ex D. Gregorio ac Theodoro Cornel. à Lapide *sup. num. 58.* ita differit: *Lingua & manus horum Sacrorum Scriptorum nihil aliud fuerit, quam calami ejusdem Spiritus sancti, adeo non tam ipsi Scriptores diversi, quam unius Scriptoris diversi calami fuisse videantur.* Unde P. Suar. *d. sect. 3. num. 3.* sic definit sacram Scripturam, quod sit scripta instinctu Spiritus sancti dictantis non tantum sensum, sed etiam verba. Quod ultimum *num. 4.* copiosè demonstrat ejusdem sacræ Paginæ testimoniis. Hæc autem veritas, quod Spiritus Sanctus sit habitor, qui inspiravit quicquid in canonicis voluminibus homines scriptum reliquere, est de Fide, & habetur Petri 2. *canon. cap. 1.* Ibi: *Non voluntate humana, sed Spiritu Sancto inspirante loquuti sunt sancti Dei homines.* Trident. *sess. 4.* & alibi, ut videre est apud P. Suar. *d. sect. 3. num. 3. & 4.* Atque ita in confesso est omnibus Catholicis auctoritatem Divinam sacris Scripturis inesse: quod præter hinc laudatos observant Azor. *Instit. Moral. part. 1. lib. 8. cap. 1. vers. Undecimo queritur,* Pat. Valent. *d. cap. 5. vers. Quoad primum,* & *vers. Caterum,* Sixt. Senens. in *Bibliotheca sancta, lib. 1. sect. 1. in princip.*

8 Hinc quondam libri sacri in tanta veneratione habebantur, ut in templis duo secretaria existerent à dextro, sinistroque latere absidis, in quorum altero sacrosancta Eucharistia asservabatur, in altero sacræ Scripturæ divini codices recondebantur. Similiter Judæi in Synagogis Biblia deposita religiosissimè observant. Cornel. à Lapide *sup. num. 4.* Ethnici quoque ea volumina, quæ divina, & sacra credebant, reverenter publicæ custodiæ tradiderunt. Sic Romani Sibyllæ codicem Duumviris primò, deinde decem, aut quindecim, qui pro temporum varietate sacris faciendis præfecti sunt, custodiendum commiserunt. Theatrum vitæ humanæ *tom. 2. lit. D, pag. 230. vers. Duumviro.*

Ibi: *Hæc Canonicas appellamus non alia ratione.*

9 Libri Scripturæ sacræ duplici ratione Canonicè nuncupantur: tum qui ab Ecclesia in Canonem seu catalogum relati sunt: tum quia ipsi sunt regula infallibilis ad ea, quæ ad Fidem spectant discernenda, sicut assertum est supra, *num. 5.* Canon enim idem est ac regula, *cap. 1. 3. distinct.* ubi Barbofa in *collect. num. 1. D. Ilidor. lib. 6. ety-*

molog. cap. 16. Valcarcer. in *d. cap. 1. Calepin. verb. Canon,* Lexic. Calvini *cod. verb. vers. 1.* Sic Jus Pontificium vulgò Canonicum vocitatur, à sacris Canonibus, seu regulis, quibus homines ad rectè vivendum, & spirituale bonum diriguntur. August. Barbofa in *collect. ad cap. 2. n. 2. 15. dist. Theatrum vitæ humanæ tom. 2. lit. C, pag. 67. vers. Qua deinde.* Sic animadvertit P. Becan. in *analog. veter. ac novi Testamenti, cap. 1. g. 1. num. 1.* per hæc verba: *Suppono, libros Scripturæ vocari Canonicos à Canone. Canon autem duo significat: primò normam, seu regulam, quam sequimur: secundò catalogum, seu numerum aliquarum rerum. Utroque sensu libri Scripturæ vocantur Canonicè. Priori quidem, quia continent normam, seu regularem, quam in Fide & moribus sequi debemus. Posteriori, quia in catalogum librorum divinarum relati sunt. Secundum quæ D. Covar. debet intelligi; nam ex approbatione Ecclesiæ, ac descriptione in catalogo sacrorum voluminum, provenit ut libri utroque sensu Canonicè dicantur; neque enim essent regula ad Fidei dogmata, nisi Divini per Ecclesiam definitentur, ut patet ex præmissis supra, *num. 4.* Nec in canone sacrorum codicum liber aliquis reperiri posset, nisi ab ipsa Ecclesia recenseretur, sicut statim numero proximo constabit.*

Ibi: *Siquidem Ecclesia juxta sensum.*

10 Est penes Ecclesiam potestas definiendi, seu delarandi, qui libri pro Canonicis sint habendi, cujus quoad hoc judicium nulli fallibilitati subicitur ob Spiritus Sancti assistentiam, quæ in hujusmodi definitione ceu ad Fidem spectante intercedit. Ita tenent Card. Baron. *Annal. tom. 1. anno 44. num. 45.* Azor. *sup. d. lib. 8. cap. 1. vers. Decimo queritur,* P. Valentia *ubi sup. d. cap. 5. vers. De secundo autem puncto,* Becan. *d. quest. 1. num. 2.* Sixt. Senens. *d. sect. 1. à princip.* Maldon. in *Evangel. præfat. cap. 2. vers. Offendi solent.*

Ex nuper præactis liquidò apparet, estque apud Catholicos de Fide, nihil erroris, vel mendacii in hujusmodi codicibus sacris, quos Ecclesia in canonem refert, posse reperiri: quod procul dubio compertum habetur quoad originalia volumina eo idiomate scripta, quo eorum authores usi fuerit. At quæstionis est, utrum in versionibus Latinis, vel aliis traduentis inscitia, vel incuria aliquid mendosum, sive erroneum existat? Et licet aliqui distinxerint inter ea, quæ ad Fidem & mores spectant, ac cætera, asseverandum tamen est absolute, nullum vitium in vulgata editione Latina latitare, quia hæc approbatur simpliciter. Trident. *sess. 4.* & cum lex non distinguat, nec nobis distinguere licet, *l. De pretio 10. ff. de public. in rem act.* Etenim sicut Spiritus Sanctus inspiravit ea quæ sacrorum librorum authores scripsere, ita etiam traduentis calamum duxit, ne in errorem aliquem laberetur. Ita Pat. Suar. *sup. d. disp. 5. sect. 3. num. 10.* Valent. *ubi proxime, vers. Jam verò post Concilium,* Azor. *d. lib. 8. cap. 3. vers. Quarto queritur,* Sixt. Senens. in *Biblioth. sancta, lib. 8. ad fin. num. 10.* ubi observat aliquos in editione hæc defectus accidentales notari, ut solecismos, barbarismos, & alia hujusmodi; substantialem verò nullum inveniri, id est, mendacium, aut errorem. Estque animadvertendum, quòd licet Concilium veterem vulgarem editionem Latinam probet, non ideo tamen Hebræicæ, vel Græcæ auctoritatem detrahit,

trahit. August. Barbofa in *remiss. Concil. d. sess. 4. num. 7.*

Ibi: *Viriisque enim auctoritas est à Christo.*

12 Sacrorum voluminum auctoritatem infallibilem à Deo dimanare, aperte ex traditis nuper à *num. 6.* patet. Potest tamen dici (etsi hæretici perhorrescant) eorum fidem, & certitudinem quoad nos esse ab Ecclesia profectam, quatenus declaratur, qui libri inspirante Spiritu Sancto sint scripti, ut illis infallibiliter credere teneamur, prout nobis præcipitur in Trident. *d. sess. 4.* Quæ rectè monet Maldonat. in *Evangel. præfat. cap. 2. ad fin. vers. Offendi solent.*

13 Rursus licet Ecclesiæ auctoritas pluribus sacræ Paginæ testimoniis demonstretur, ut *Matth. cap. 16.* Ibi: *Et super hæc petram ædificabo Ecclesiam meam;* D. Paul. 1. *ad Timoth. cap. 3.* sic: *Ecclesia est columna, & firmamentum veritatis,* & alibi frequenter; non ideo tamen ea auctoritas à canonicis codicibus, sed à Deo, à quo Ecclesia instituta fuit, procedit. P. Suar. *de fide, disput. 3. sect. 10. num. 10. & disp. 9. sect. 2. num. 6.* Deus enim per Ecclesiam testificatur, quod ipsa definit. Idem Suar. *d. disp. 3. sect. 11. num. 11.* Omnesque Ecclesiæ sanctiones sunt accipiendæ tanquam Dei ipsius, Petri ore firmatæ. B. Ioan. Capistran. *tract. de Papa, Concilii, sive Ecclesiæ auctorit. in princip. tom. 13.* Card. Tusch. *tom. 3. lit. E, concl. 3. num. 21.* Ibi: *Quod ab Ecclesia, vel Papa fit, dicitur fieri à Deo.* Unde auctoritas Ecclesiæ Divina censetur, etsi per homines exerceatur, *extravag. Unam sanctam, de majorit. & obedient. in commun. & ibi August. Barbofa in collectan. num. 1. post gloss. verb. Est autem,* Marta *de jurisdic. part. 1. cap. 9. cum seqq.* Etenim cum Christus suæ Ecclesiæ sit caput, D. Paul. *Coloss. cap. 1.* Ibi: *Ipsè, id est, Christus, est caput corporis Ecclesiæ: & Clem. unic. in princip. de iurjurand. d. extravag. Unam sanctam, in princip. ubi Glossa, & Barbof. sup. Card. Baron. *Annal. in apparat. num. 2.* Spondan. in *ejus Epitom. tom. 1. anno 33. num. 6.* Cardin. Tusch. *d. lit. E, concl. 2. in fin. & concl. 3. num. 1.* Marta *sup. cap. 12. num. 1.* firmamen, seu fundamentum, D. Paul. 1. *ad Corinth. cap. 3.* Ibi: *Fundamentum enim aliud nemo potest ponere præter id, quod positum est, quod est Christus Iesus.* B. Ioan. Capistran. *sup. num. 2.* Spondan. *ubi proxime,* quam ille se nunquam derelicturum spondit, *Matth. cap. 28.* Ibi: *Ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi: idèd quicquid in Ecclesia potestatis, vel auctoritatis est, id totum à suo capite, firmamento, & authore, Christo scilicet provenit, quod ultra laudatos jam observavere Azor. *institur. moral. part. 1. lib. 8. cap. 1. vers. Decimo queritur,* August. Barbofa *de potestate Episcopi, part. 1. tit. 1. cap. 1. num. 5.* Spondan. *ubi sup. Gregor. de Valent. sup. lib. 6. cap. 6. versic. Septimo, maximum pondus.***

14 Ex quibus, junctis iis quæ sunt præmissa n. 6. & 12. liquidò constat auctoritatem Ecclesiæ, & sacrorum voluminum à Deo proficisci, suamque originem ducere. Unde nec Ecclesia sacræ Scripturæ, nec hæc illi auctoritatis aliquid originaliter confert, sed tantum declarationem, & testimonium de illa, quam Deus præstitit, apud homines exhibet. Et sic à D. Covar. in præfenti docetur.

Ibi: *Sed & judiciali auctoritate.*

Ecclesia dum codicem quemquam canonicum 15 decernit, se tanquam judicem gerit, imperans ut illi omninò fides adhibeatur, quo veritas infallibilis continetur, sicut cavetur Trident. *sess. 4.* Ita Azor. *d. vers. Decimo queritur,* & alii quos dedimus *sup. num. 10.*

Ibi: *Per traditionem erudita.*

Sic Sixt. Senens. in *Bibliotheca sancta, lib. 1. 16 sect. 1. in princip.* ait libros esse Canonicos, qui secundum majorum traditionem per ipsum Spiritum sanctum ad eruditionem nostram divinitus inspirati creduntur. Et sacras inter traditiones hæc recensetur, *Qui libri sint canonici,* ut videre est apud Azor. *part. 1. lib. 8. cap. 4. vers. Quomòdò queritur,* P. Gregor. de Valentia *tract. de reb. Fidei hoc temp. controversis, in analysi Fidei Catholice, cap. 6. num. 1.* Quam traditionem amplectitur Ecclesia, ipsaque eruditur, ac ducitur, ut D. Covar. admonet, dum libris canonicis fidem & auctoritatem sua approbatione quoad nos accommodat. Pat. Suar. *de Fide, disp. 5. sect. 4. num. 9.* P. Valent. *d. lib. 8. cap. 3. vers. De secundo:* Etenim quemadmodum agnoscimus ex traditione opera Plutarchi, Aristotelis, vel Homeri à suis authoribus edita, sic per traditiones credimus sacræ Scripturæ codices divinos esse, qui Spiritu Sancto inspirante hominum manibus conscripti sunt. Sixt. Senens. *sup. lib. 7. in principio, versic. Primum contra Faustum.*

Quantam fidem hujusmodi traditionibus adhibere teneamur, obiter præmissimus supra, *n. 6.* ubi Authores consulendos præstitimus. Illud proculdubio verum, cum hæreticum censeri, qui illas despexerit, aut eisdem non crediderit, Farin. *de hæres. q. 178. §. 1. num. 10.* Guttier. *de delict. q. 32. num. 22.* contra Ecclesiæ decreta in Synodo Constantin. *act. 10.* in Nicæn. *II. act. 1.* & Trident. *d. sess. 4.*

Hic meminisse oportet eorum, quæ sunt supra, *18 num. 4.* nam non de omnibus libris, quos hodie canonicos Ecclesiæ definiente veneramur, traditio universalis, ac constans existit, ideoque nec nomen Canonicorum meruerunt ante Ecclesiæ approbationem, & declarationem, ut notavimus ibi: tamen olim pro majori & potiori parte in Ecclesia canonici putabantur, P. Valent. *d. cap. 3. vers. Nec verò Sectarii.* Quam traditionem juxta magis communem, ac potiore Sanctorum Patrum sententiam amplexa Ecclesia, eos libros qui antea dubiæ fidei apud homines habebantur, sacris voluminibus adjecit, in quo ob Spiritus Sancti infallibilem assistentiam minimè labi in errorem potuit, secundum tradita *num. 10.* Et licet hujusmodi libris opus fuerit Ecclesiæ auctoritate, ut pro canonicis reciperentur; non ideo tamen existimandum est, eadem non indiguissè etiam alia volumina sacra, quæ semper integram fidem ex traditione obtinuerunt, ut Evangelia, & Pentateuchus Moylis; quia eis fides ut canonicis non adhiberetur, nisi Ecclesia eos ut tales reciperet, ipsique usæ ad dogmata Fidei stabilienda, & hæreses confutandas veterem traditionem comprobaret. Unde D. August. *lib. unic. cont. epist. Manichæi,* quem paulò antè D. Covar. laudavit, proficitur se nec Evangelio crediturum, nisi Ecclesiæ auctoritate